

**AUTORITEIT
PERSOONSgegevens**

Autoriteit Persoonsgegevens

Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag
Hoge Nieuwstraat 8, 2514 EL Den Haag
T 070 8888 500 - F 070 8888 501
autoriteitpersoonsgegevens.nl

Gemeente Rotterdam
T.a.v. het College van burgemeester en wethouders
Postbus 70012
3000 KP ROTTERDAM

Datum
20 juni 2023

Ons kenmerk
Z2023-00837

Contactpersoon
Berthold Kist
Herman van Ipenburg
070 8888 500

Onderwerp
Algoritme bijstandsfraude

Geacht college,

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft grote zorgen over de naleving van de Algemene verordening Gegevensbescherming (AVG) binnen de gemeente Rotterdam bij gebruikmaking van een algoritme om bijstandsfraude (hierna: algoritme) te voorspellen. In berichtgeving in de media wordt een ernstig beeld geschetst¹.

Zo blijkt uit voormelde publicatie dat tussen 2017 en 2021 duizenden Rotterdammers werden geanalyseerd door een algoritme dat bijstandsgerechtigden een risico-score gaf met een inschatting hoe groot de kans is dat ze met hun achtergrond, eigenschappen en gedrag fraude zouden plegen. De gemeente Rotterdam zou zich bij het opsporen van bijstandsfraude voornamelijk richten op jonge moeders en mensen die het Nederlands niet goed machtig zijn. Ook werd vermeld dat in sommige Rotterdamse buurten vaker werd gecontroleerd. Bij de selectie voor controle zouden kenmerken zoals taal, psychische problemen en geslacht een rol spelen. De gemeente Rotterdam zou het algoritme zijn blijven gebruiken ondanks rechtspraak dat gebruikmaking van een dergelijk systeem in strijd is met de AVG².

Eigen onderzoek gemeente; vaststellen schade

De AP verwacht dat uw gemeente binnen twee maanden na dagtekening van deze brief een rapportage aanlevert over de gevolgen van het gebruik van het algoritme. Hierbij dient u in kaart te brengen en de AP te informeren hoe het gebruik van het algoritme zich verhoudt tot de vereisten van de AVG en of uw

¹ <https://www.vpro.nl/argos/lees/onderwerpen/artikelen/2021/in-het-vizier-van-het-rotterdamse-algoritme-.html>

² Uitspraak van Rechtbank Den Haag van 5 februari 2020 over het Systeem Risico Indicatie (SyRI) (ECLI:NL:RBDHA:2020:865)

AUTORITEIT
PERSOONSgegevens

Datum
20 juni 2023

Ons kenmerk
Z2023-00837

burgers door gebruikmaking van het algoritme financiële en/of immateriële schade hebben geleden. De AP verneemt daarbij ook graag op welke wijze deze burgers gecompenseerd zullen worden in geval van schade.

In uw onderzoek verwacht de AP dat u in ieder geval specifiek in gaat op de hierna volgende vragen:

1. Is de gemeente Rotterdam na de uitspraak van 5 februari 2020 van Rechtbank Den Haag gestopt met het gebruik van het algoritme, en zo ja, op welk moment is het gebruik ervan gestaakt? En zo nee, waarom niet?
2. Wat was voor uw gemeente het beoogde doel van het algoritme? Wat heeft het gebruik voor de gemeente Rotterdam opgeleverd gelet op het vooraf vastgestelde doel? Graag ontvangen wij een evaluatie.
3. Hoe heeft de besluitvorming plaatsgevonden over de voortzetting van het gebruik van het algoritme of een variant daarvan na de uitspraak van 5 februari 2020 van Rechtbank Den Haag waarin werd geoordeeld dat gebruikmaking van een dergelijk systeem in strijd is met de AVG?
4. Heeft uw gemeente na de datum van 5 februari 2020 een (nieuwe) gegevensbeschermingseffectbeoordeling³ uitgevoerd na voortzetting van het algoritme?
5. Is uw functionaris gegevensbescherming (FG) (vooraf) betrokken geweest bij een besluit tot verder gebruik van het algoritme de uitspraak van 5 februari 2020 van Rechtbank Den Haag? Is uw FG om advies gevraagd over voortzetting van het gebruik, en zo ja, hoe heeft dat advies geluid?
6. Hebben burgers van uw gemeente financiële en/of immateriële schade geleden door uw gebruikmaking van het algoritme, en in welke mate is dat het geval en volgens welke methodiek heeft u dat vastgesteld?
7. Op welke wijze en binnen welke termijn gaat uw gemeente de betreffende burgers informeren over het gebruik van het algoritme en in geval van schade compenseren?
8. Welke lessen voor de toekomst heeft de gemeente Rotterdam getrokken uit het gebruik van het algoritme? De AP verzoekt u daarbij in te gaan op het recente rapport van de Rekenkamer Rotterdam⁴.

De AP leidt uit een brief van de Rekenkamer Rotterdam af dat op initiatief van de gemeente Rotterdam in het kader van het programma DGW (data gedreven werken) een consortium is gevormd met een aantal partners om gezamenlijk beleidsinstrumenten te ontwikkelen op het gebied van algoritmes⁵. De partners in deze samenwerking zijn de gemeenten Amsterdam, Utrecht en Den Haag, de VNG, de twaalf provincies, de politie, Rijkswaterstaat en de Unie van Waterschappen. De gemeente Rotterdam zou momenteel werken aan een nieuwe versie van het algoritme waarbij mensen een risico-score krijgen met een inschatting hoe groot de kans is dat ze fraude zouden plegen.

³ Artikel 35 AVG

⁴ Rekenkamer Rotterdam, gekleurde technologie, verkenning ethisch gebruik algoritmes, [Rapport 'gekleurde technologie'](https://rekenkamer.rotterdam.nl/publicaties/rapport-gekleurde-technologie) (rekenkamer.rotterdam.nl), publicatiedatum: 15-04-2021

⁵ Rekenkamer Rotterdam [Brief \(rekenkamer.nl\)](https://rekenkamer.rotterdam.nl), 20 november 2020

AUTORITEIT
PERSOONSgegevens

Datum
20 juni 2023

Ons kenmerk
Z2023-00837

9. De AP verzoekt u gemotiveerd aan te geven waarom u het inzetten van dit algoritme noodzakelijk acht, waarom het gebruik ervan proportioneel zou zijn en of er andere middelen ingezet kunnen worden om hetzelfde doel te bereiken?
10. Kunt u aangeven hoe de nieuwe versie van dit algoritme dat wordt ontwikkeld binnen uw gemeente zich verhoudt tot het programma DGW? Wordt deze nieuwe versie door de gemeente Rotterdam ontwikkeld of maakt de gemeente daarbij gebruik van een externe partij? En wordt dit algoritme exclusief voor of door de gemeente Rotterdam ontwikkeld of ook voor andere partners in bijvoorbeeld voormeld consortium?

Termijn

De AP ziet uw reactie graag schriftelijk tegemoet uiterlijk binnen twee maanden na verzenddatum van deze brief⁶.

Afschrift brief

Een afschrift van deze brief wordt per email toegezonden aan uw FG en gemeenteraad.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Autoriteit Persoonsgegevens

ir. M.J. Verdier
vicevoorzitter

⁶ Dit betreft een informatieverzoek zoals bedoeld in artikel 58, eerste lid onder a, AVG en de artikelen 5:16 Algemene wet bestuursrecht (Awb) en 5:17 Awb. U bent verplicht te antwoorden op de vragen en ook wat betreft het verstrekken van documenten bent u op grond van artikel 31 AVG en artikel 5:20 Awb ook tot medewerking verplicht. Daarbij bent u niet verplicht om wilsafhankelijke informatie te verstrekken. Voor het overtreden van de verplichting tot medewerking met de toezichthoudende autoriteit is de AP bevoegd een boete op te leggen, op grond van artikel 83, vierde lid sub a, AVG.